

Program för Hållbar Jämställdhet

Riktlinjer för ansökan om utvecklingsstöd

Kommuner och landsting har en central roll när det gäller att förverkliga jämställdhetspolitiken i samhället. Det är i vardagen som jämställdhet skapas – eller ojämställdhet vidmakthålls. Sveriges Kommuner och Landstings uppdrag som nationell arbetsgivar- och intresseorganisation är att aktivt stödja kommuner och landsting i arbetet med att genomföra målinriktat, uthålligt och kunskapsbaserat arbete för att jämställdhetsintegrera sina verksamheter.

Sveriges Kommuner och Landsting har sökt och beviljats medel av Regeringen för att 2008 till 2010 stödja och fördela utvecklingsmedel till jämställdhetsintegrering i kommuner, landsting, regionala självstyrelseorgan och kommunala samverkansorgan.

Jämställdhet innebär rättvisa, demokrati och delaktighet.

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det förutsätter lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter på livets alla områden.

Jämställdhetsintegrering innebär enligt Europarådets definition "(om)organisering, förbättring, utveckling och utvärdering av beslutsprocesser, så att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet."

Mål och syfte

Program för Hållbar Jämställdhet syftar till att stödja kvalitetssäkring av verksamheter för att garantera att de svarar mot båda könen villkor och behov så att hög kvalitet och goda resultat uppnås för kvinnor respektive män, flickor respektive pojkar.

Målet är konkreta och bestående förbättringar i de verksamheter som inom ramarna för programmet ges stöd för att genomföra jämställdhetsintegrering.

Jämställdhetsintegrering är en strategin för att uppnå hållbar jämställdhet och innebär att

- kartlägga hur verksamheten berör och får konsekvenser för respektive kön samt undersöka om båda könen villkor och behov beaktas
- kartlägga om verksamhetsföreträdarnas uppfattning och föreställningar om kön påverkar och får konsekvenser för hur rättigheter och resurser erbjuds och fördelas
- ansvariga för verksamheten fattar beslut om insatser och åtgärder
- genomföra åtgärder i det dagliga arbetet som garanterar att verksamheter, service, vård mm utförs på ett jämställt sätt
- införliva jämställdhetsperspektiv i befintliga policydokument, processer, rutiner, kvalitets- och ledningssystem.

Du hittar exempel från olika verksamheter som beskriver hur man arbetat och uppnått konkreta effekter på www.skl.se/jamstalldhet.

Till vad kan man söka medel?

Stöd kan beviljas till utvecklingsarbete som använder jämställdhetsintegrering och som främjar hållbar jämställdhet ur ett medborgare/brukarperspektiv. Utvecklingsarbetet kan ha ett eller fler av följande mål:

- Utveckla och kvalitetssäkra verksamhet för att garantera att den inte diskriminerar någon på grund av kön
- Jämställdhetsintegrera ledningssystem och metoder som man vanligen använder för att utveckla kvaliteten i verksamheten (t ex styrdokument, budget, kvalitets- och brukarundersökningar)

- Öka kunskapen och medvetenheten om jämställdhet bland beslutsfattare i offentligt finansierade verksamheter

Utvecklingsmedel kan t ex sökas för

- *Utbildningsinsatser*
Stöd kan sökas för informations- och utbildningsinsatser för de som leder och följer upp arbetet, exempelvis politiker, chefer, strateger, utvecklare, controllers, m fl. Stödet kan avse konferenskostnad, material, föreläsare, processledning mm.
- *Förändringsarbete*
Stöd kan sökas för extern kompetens för utbildningsinsatser, processledning, handledning etc. En förutsättning för jämställdhetsintegrering är att förändringsarbetet genomförs av dem som arbetar i verksamheten och med de metoder som man vanligen använder för att utveckla och förbättra verksamheten. Arbetet med jämställdhetsintegrering förutsätter dock särskilda kunskaper både om jämställdhetsintegrering och förändringsarbete. Därför behöver man ibland hämta extern kompetens.
- *Kvalitetssäkra ledningssystem och metoder för verksamhetsutveckling*
Detta kan t ex avse kostnader för att kartlägga, analysera och jämställdhetsintegrera policy-/styrdokument, kvalitetssystem eller metoder, checklistor mm, som används i det dagliga arbetet. Kan även avse utveckling av jämställdhetsintegrerade datasystem för ledning och kvalitetssäkring.
- *Effekt- och processutvärdering*
Kommuner och Landsting som får stöd av programmet ska själva följa upp målen och utvärdera resultaten av utvecklingsarbetet. Man kan söka ekonomiskt stöd för att genomföra utvärdering. Utvärderingen ska följa modell och utvärderingsmall som tas fram av SKL. Samtliga utvärderingar ska ingå i en samlad effekt- och processutvärdering som SKL ansvarar för.

Stöd kan beviljas för maximalt 1,5 år.

Egeninsats

För att säkerställa att utvecklingsarbetet blir en del av ordinarie verksamhet krävs att kommunen/landstinget bidrar med den arbetstid som behövs för ett effektivt och långsiktigt hållbart utvecklingsarbete. Vidare att man fattar beslut om att arbetet ska fortsätta efter den period som ansökan avser och att de ekonomiska medel som behövs till det fortsatta utvecklingsarbetet avsätts.

Vilka kan söka utvecklingsmedel

Medel kan sökas av kommuner, landsting, regionala självstyrelseorgan och kommunala samverkansorgan. Arbetet ska beröra hela landstinget/kommunen eller en hel förvaltning, division eller motsvarande och kan ske i samverkan mellan flera kommuner/landsting. Man kan inte söka stöd för utvecklingsarbete på en enskild arbetsplats (t ex en skola eller en vårdcentral).

Medel kan även sökas av privata företag för att ta fram modeller för jämställdhetsintegrering av offentligt-finansierade verksamheter som bedrivs av privata företag. Vi ser gärna att fler organisationer söker gemensamt.

Hur går ansökan till?

Sökanden skickar in en fullständigt ifyllt ansökningsblankett som kan hämtas på <http://www.skl.se/jamstalldhet>. Ansöknings-tillfällen är:

1. 15 oktober 2008
2. 15 mars 2009
3. 15 oktober 2009

Kommuner och landsting som inte får stöd vid ett ansökningstillfälle erbjuds efter dialog med programledningen att komma in med ny ansökan vid nästa ansökningstillfälle.

Utvecklingsstödet utbetalas kvartalsvis, efter kort lägesrapport och ekonomisk redovisning. Slutrapport och utvärdering inlämnas när de insatser som fått stöd av programmet är avslutade. Rapportmallar tillhandahålls av SKL.

Urvalskriterier

Följande urvalskriterier beaktas vid första ansökningsomgången den 15 oktober 2008: (Kriterierna ska utvärderas och revideras inför ansökningsomgång 2 och 3).

- Har Landstings/kommunstyrelsen (motsv.) fattat beslut om att inleda eller vidareutveckla ett systematiskt arbete för att implementera jämställdhetsintegrering?
Exempelvis genom att underteckna CEMR deklARATIONEN (länk på <http://www.skl.se/jamstalldhet>) eller genom att fastställa en policy för jämställd medborgar- och brukarservice.
- Har utvecklingsarbetet ett tydligt medborgare-, kund-, patient- eller brukarfokus? (Utvecklingsarbetet får gärna innehålla insatser som rör kommunen/landstinget i egenskap av arbetsgivare, men man kan inte få ekonomiskt stöd till sådana insatser).
- Vidareutvecklas befintliga ledningssystem och/eller verktyg för verksamhets- och kvalitetsutveckling så att jämställdhetsperspektivet beaktas?
- Omfattas hela eller en större del av verksamheten av utvecklingsarbetet?
- Kommer resultaten att kommuniceras till resten av organisationer?
- Har kommunen/landstinget fattat beslut om att utvecklingsarbetet ska fortsätta och avsatt ekonomiska medel till detta?
- Har utvecklingsarbetet tydliga och mätbara mål och beskrivs de effekter som ska uppnås för medborgaren, patienten eller brukaren?

Övrigt utvecklingsstöd

Utöver det ekonomiska utvecklingsstödet kommer Program för Hållbar Jämställdhet att erbjuda

- Information om jämställdhetsintegrering till politiska organ och chefsnätverk
- Konsultation för utformning av utvecklingsarbetet
- Utbildning av jämställdhetsstrateger
- Forum för erfarenhetsutbyte
- Utbildning och nätverk för konsulter, handledare och utvärderare som är verksamma i utvecklingsarbeten som får stöd av programmet.
- Övergripande processutvärdering

De erfarenheter som görs i programmet kommer att samlas i en webbaserad kunskapsbank.

Hur kommer ansökningarna att handläggas

Program för Hållbar Jämställdhet leds av en styrgrupp som fattar övergripande beslut om programmets olika delar och bereder ansökningar om utvecklingsmedel. Styrgruppen består av

politiker och tjänstemän från departement, kommuner och landsting.

Beslut om utvecklingsstöd fattas av SKL: styrelse. Besked om stöd vid höstens ansökningsomgång kan förväntas ca 25 november 2008.

Några tips inför utformningen av utvecklingsarbetet

Några vanliga fallgropar i arbetet med jämställdhetsintegrering:

- Arbetet bedrivs i projektform. När projektet tar slut avstannar förändringsarbetet och allt återgår till "det normala".
- Arbetet drivs av "eldsjälar". Förutom att det finns en risk att andra friskriver sig från ansvar, kan det leda till att arbetet för jämställdhet blir en "sidovagn". Förändringen stannar inom en mindre enhet i stället för att genomsyra hela verksamheten och avstannar helt om "eldsjälen" slutar.
- Man upptäcker och definierar ojämställdhet men gör inget åt det. Ibland beror det på att de som ser ojämställdhet saknar mandat och resurser, ibland på att de som äger mandat inte ser behovet av en förändring.
- Ledningen ger inte medarbetare förutsättningar för att kunna arbeta för jämställdhet, i form av tid, ekonomiska resurser eller utbildning.
- Jämställdhetsarbete kräver kunskaper. Det är viktigt att skilja mellan privata åsikter och vad verksamhetsuppdrag att ge jämställd vård och service kräver.
- Ojämställdhet bygger på ojämlik maktfördelning mellan kvinnor och män. Men i jämställdhetsarbete talas det sällan om makt. Det finns risk för att förändringar stannar på en ytlig nivå.

Några framgångsfaktorer för hållbart jämställdhetsarbete:

- Politiker fattar beslut om att verksamheter ska arbeta för ökad jämställdhet.
- Ledningen initierar, ansvarar, sätter upp mål, ger resurser och följer upp arbetet.
- Politiker, ledning och medarbetare får utbildning i jämställdhet, genus och förändringsarbete och hela personalgruppen deltar i förändringsarbetet.
- Ledningen avsätter och ger medarbetare tid och resurser för att arbeta med jämställdhetsfrågor.
- Utvecklingsarbetet sker systematiskt och ledningen ansvarar för att jämställdhetsarbetet implementeras i ordinarie verksamheter, styrdokument och system för att utveckling och uppföljning
- Någon/några i organisationen blir ansvariga för förändringsarbetet och får tydliga mandat från ledningen.
- Politiker och ledning efterfrågar resultat.

Välkommen med er ansökan till Program för Hållbar Jämställdhet senast den 15 oktober 2008.

Carina Sandor
Styrgruppsordförande
Program för Hållbar Jämställdhet
Sveriges Kommuner och Landsting

Marie Trollvik
Programansvarig
Program för Hållbar Jämställdhet
Sveriges Kommuner och Landsting

Kontakta oss gärna om ni har frågor om programmet!
Marie Trollvik tfn 08-452 77 65, marie.trollvik@skl.se eller
Lina Nilsson tfn 08-452 78 29, lina.nilsson@skl.se